

Evaluering av forskergruppene

ved

Fakultet for samfunnsfag

Høgskolen i Oslo og Akershus

Rapport fra evalueringspanelet

Roger Buch

Marie-Theres Federhofer

Steinar Kristiansen

CC-BY-SA Høgskolen i Oslo og Akershus

HiOA Rapport 2016 nr 2

ISSN 1892-9648

ISBN 978-82-8364-000-7

Opplag trykkes etter behov, aldri utsolgt

HiOA,

Læringscenter og bibliotek,

Skriftserien

St. Olavs plass 4,

0130 Oslo,

Telefon (47) 64 84 90 00

Postadresse:

Postboks 4, St. Olavs plass

0130 Oslo

Adresse hjemmeside: <http://www.hioa.no/Om-HiOA/Nettbokhandel>

For elektronisk bestilling klikk Bestille bøker

Trykket hos Allkopi

Trykket på Multilaser 80 g hvit

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	5
1.1. Panelets mandat	5
1. 2. Gjennomføring av evalueringen	6
2. Evalueringens resultater	8
2.1. Forskjellighet og typologi	8
2.2. Måloppnåelse	9
2.2.1 Generell vurdering av måloppnåelsen	9
2.2.2. Oppnåelse av særskilte mål	13
2.3. Vurdering av organiseringen.....	15
2.3.1. Forskergruppens institusjonelle kontekst.....	15
2.3.2. Samhandling og kommunikasjon	16
2.3.3. Oppfølging av forskergruppene	16
2.3.5. Økonomi/finansieringsordninger	17
2.4. Betydningen av forskergruppene for de ansatte	17
3. Anbefalinger og spørsmål	20
3.1 Færre og klarere mål for forskergruppene	20
3.2 Styrking av forskningsledelse	21
3.3. Tydeligere rammer for organiseringen og oppfølgingen av forskergrupper	21
3.4.Større samarbeid tvers over instituttgrensene.....	22
3.5 Supplerende tiltak for å øke FoU-virksomhet	22
4. Vedlegg – Dokumenter og vedlegg	24
Notat om etablering av forskergrupper på SAM, 2013-2015	24
Oppnevning av sakkyndig komité som skal evaluere forskergruppene på Fakultet for samfunnsfag (SAM), Høgskolen i Oslo og Akershus	26
Spørreskjemaundersøkelse: Evaluering av forskergruppene på Fakultet for samfunnsfag	30

Organiseringen av forskning i forskergrupper er en ny samarbeidsform mellom enkeltforskere i instituttene ved Fakultet for samfunnsfag, HiOA. Den har oppstått i spenningsfeltet mellom enkeltforskernes individuelle forskningsinteresser og ledelsens forskningsstrategiske ansvar. I praksis er det ikke alltid lett å finne en god balanse mellom disse ytterpunktene. Den foreliggende rapporten kommer ikke til å gi noe fasitsvar på disse utfordringene. Hensikten er å belyse dagens situasjon på fakultetet samt å vise muligheter for veien videre. Rapporten kan forhåpentligvis være et nyttig arbeidsverktøy for fakultetet for å videreutvikle sin forskergruppemodell.

Panelet takker Fakultet for samfunnsfag for et spennende og lærerikt oppdrag. Rapporten hadde ikke blitt til uten kompetent forskningsadministrativ støtte. Panelet vil rette en stor takk til seniorrådgiver Kristin Prøitz Narum som omtenkstomt og profesjonelt har tilrettelagt for gjennomføringen av evalueringsarbeidet.

Februar 2016

Århus, Tromsø, Oslo

Roger Buch

Marie-Theres Federhofer

Steinar Kristiansen

1. Innledning

I 2013 etablerte SAM 14 forskergrupper i eller på tvers av fakultetets institutter med oppstart fra 1. august samme år. Ved etableringen ble det besluttet å iverksette evaluering av forskergruppene i løpet av 2015.

FoU-utvalget ved SAM vedtok 17. desember 2014 mandatet for evalueringen og sammensetningen av panelet:

- Marie-Theres Federhofer, professor, prodekan for forskning, Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning, Universitet i Tromsø, leder
- Roger Buch, Forskningsjef, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole
- Steinar Kristiansen, Seniorrådgiver, NOVA, HIOA

1.1. Panelets mandat

Målet med evalueringen er todelt:

A. Å evaluere det hensiktsmessige i forskergruppeorganiseringen på SAM

B. Å evaluere den enkelte gruppes arbeid ut ifra de målsettinger og strategier for arbeidet som gruppen satte opp i forbindelse med etableringen

Suksesskriterier – forskergruppeorganiseringen på SAM (Del A)

Evalueringen skal ta utgangspunkt i de overordnede målsetningene med forskergruppene slik de ble formulert i forbindelse med deres etablering (jf. notatet Forslag til organisering av tematiske forskergrupper ved SAM. Hele mandatet og notatet med kriteriene for etableringen av forskergruppene er egne vedlegg).

- Å konsentrere fakultetets resurser, der de best kan styrke fakultetets FoU-strategi og publiseringsmål
- Å legge til rette for kollegialt samarbeid innen/mellom fag og mellom personer med ulik grad av erfaring med FoU-arbeid
- Å støtte opp under forskningsledelse
- Å synliggjøre fakultet og instituttene forskningsprofil og fagkompetanser
- Å skape gode rammer rundt FoU hva angår koordinering av sammenhengende tid til FoU og et godt støtteapparat på den administrative siden.

Suksesskriterier – de enkelte gruppene (Del B)

For det første legger gruppene relativt korte eksistens begrensninger på hvor langt ut i effektkjeden det går an å evaluere. Det bør derfor legges vekt på det arbeid og de initiativer som gruppene kan vise til, som kan sies å gå forut for egentlige resultater (publikasjoner og oppnådde eksterne midler osv.) Det er i den sammenhengen viktig å belyse organisering og arbeidsform internt i hver gruppe.

For det annet er det viktig å ta høyde for at etableringen av gruppene hadde et bredt og inkluderende mål – å favne både tilsatte med større og mindre erfaring med FoU. De enkelte gruppene skal derfor evalueres ut ifra sine egne målsettinger og skisserte strategier slik de ble presentert forut for etableringen (jf. vedlagte notat om etablering av forskergrupper på SAM, 2013-2015).

NIFU-evaluering av HiOA

I tråd med anbefalingene i NIFUs evaluering av HIOAs virksomhet («HiOA underveis mot strategiske mål?»), NIFU 2014), skal evalueringen dessuten belyse følgende:

- Relevans av FoU-aktiviteten i forskergruppene når det gjelder fakultetets utdanninger
- Relevans av FoU-aktiviteten i forskergruppene når det gjelder arbeidslivet (profesjonsfeltet)

1. 2. Gjennomføring av evalueringen

I samsvar med mandatet for oppdraget er evalueringens empiriske materiale en kombinasjon av rapporter fra og intervjuer med forskergruppelederne, en spørreskjemaundersøkelse blant fakultetets UF-tilsatte og en gjennomgang av annet skriftlig materiale innhentet i løpet av oktober-desember 2015. Spørreskjemaundersøkelsen ble sendt ut til alle vitenskapelig ansatte på SAM, dvs. både til medlemmer og til ikke-medlemmer i forskergruppene, men den ble ikke sendt til gruppelederne.

Evalueringspanelet hadde møter/intervjuer med forskergruppelederne 11.- 13. november og 10. desember 2015. Et intervju foregikk via Skype (BAHHP). Under noen intervjuer deltok ved siden av lederen også et gruppemedlem (FINANS, ORGOFF), på intervjuet med gruppa PRAKSIS møtte to gruppemedlemmer i stedet for lederen. Dessuten hadde lederen for evalueringspanelet 13. november 2015 et eget møte med forskergruppens PhD-stipendiater. På dette møtet deltok to stipendiater.

Fakultetets FoU-administrasjon v/Kristin Prøitz Narum har vært panelets sekretariat med bidrag til annet underlagsmateriale som panelet ønsket å trekke inn. Materiale innsamlet av den sentrale FoU-seksjonen i SAM i forbindelse med en kartlegging av alle HIOAs forskergrupper, gjennomført høsten 2015, ble også gjort tilgjengelig.

2. Evalueringens resultater

2.1. Forskjellighet og typologi

De 14 forskergruppene er fordelt på fem institutter. De fleste gruppene rekrutterer sine medlemmer fra ett institutt, og gruppene overskrider i liten grad instituttgrensene.

Gruppene konstituerte seg med ulike utgangspunkter, med og uten elementer av «forhistorie». Det ble skapt et rom for forskning som forskergruppelederne generelt mener det var behov for. Gruppene ble en organisering av oppmerksomhet omkring forskning, og gruppene har fått ulik karakter eller profil. Gruppene har i ulik grad felles mål, og de har i liten grad formulert langsiktige mål: Gruppens felles mål handler i hovedsak om kortsiktige mål, f.eks. å arrangere en seminarrekke/en konferanse, utgi en antologi, skrive en søknad etc.

Gjennom egenrapporteringen og intervjuene kan forskergruppene idealtypisk inndeles slik:

- Seminargrupper
- Antologigrupper
- Prosjektgrupper
- Kvalifiseringsgrupper

Gruppetype	Gruppenavn	Kommentarer
Seminargruppe	ORGOFF	Regelmessige møter, men ikke noe tydelig faglig fokus ennå
	FINANS	Ukentlig seminarserie med interne og eksterne innledere
	PRAKSIS	Arrangerer interne samlinger for å diskutere artikler
	INFOSAM	Seminarer m/artikkelfremlegg
Antologigruppe	HOSP	Antologi om sosiale investeringer
	LITKULT	Antologi om litteraturformidling
	POL	Antologi i 2015/2016
	INDEX	Antologi <i>Individorientering i journalistikken</i>
	NOK	Bokprosjekt UNESCO, journalister i krig og journalistsikkerhet
	JKG	Antologi hos Palgrave i 2015; kan også være en seminargruppe

Prosjektgruppe	METAINFO	TORCH-prosjektet, digital humanities, gjøre arkivmateriale tilgjengelig
	MEI	Cloud Campus media, sammen med Hochschule Stuttgart
Kvalifiseringsgruppe	BAHPP	Øke forskningskompetansen til medlemmene
	KUPSK	Kan også være en antologigruppe

I en slik inndeling er mange av gruppene «urene», dvs. det er grupper som har innslag av aktiviteter som ellers dominerer i andre grupper. Denne inndelingen har vært nyttig for panelet fordi den avtegner en aktivitetsprofil som kan si noe om faktiske oppnådde mål sammenholdt med målene ved etableringen av forskergruppene: Flere gruppemål viste seg å være urealistiske som top-down-mål sammen med en bottom-up-dynamikk med de institusjonelle miljøenes ulike prioriterte aktiviteter utover forskning. Aktivitetsprofilene kan sånn sett forstås som «bottom-up»-mål og -resultater. På denne måten kan evalueringen kanskje bidra til at en eventuell oppfølging av initiativet med forskergruppene bygger på en fler-dimensjonal forståelse av dynamiske prosesser innenfor de institusjonelle miljøene som utløses eller faktisk møter barrierer, og hvor forskningsstrategiske mål ikke bare handler om akademisk kreditering, men også om bidrag til ny forskningsbasert kunnskap.

2.2. Måloppnåelse

2.2.1 Generell vurdering av måloppnåelsen

Evalueringen viser med få unntak en positiv holdning til forskergruppeorganisering blant forskergruppelederne. Før etableringen av formelle forskergrupper i 2013 har ikke SAM hatt en lang tradisjon å organisere sin forskningsvirksomhet på denne måten. Det må derfor sees som et suksesskriterium at gruppeorganiseringen etterhvert har fått aksept hos de fleste ansatte, og at det har skjedd et kulturskifte på fakultetet. Flere gruppeledere uttrykte i intervjuene at forskning har blitt satt på kartet gjennom forskergruppene. De satt pris på denne formen for «organisert oppmerksomhet» og fremhevet betydningen av «å bli sett». I en organisasjon som har profesjonsutdanning som sin primære aktivitet, har etableringen av forskergrupper spilt en viktig rolle og bidratt til å synliggjøre og stimulere til forskningsvirksomhet.

Også de ansatte vurderte forskergruppene meget positivt. Av Tabell 1 framgår det at bare 9 prosent er uenige i at gruppene har vært en suksess, mens 68 prosent er enige i at gruppene er

en suksess. Prosentdifferansen mellom de uenige og de enige er altså så høy som 59 prosent i positivt flertall.

Tabell 1. De ansattes vurdering av om deres egen forskergruppe alt i alt har vært en suksess

	Helt uenig	Delvis uenig	Verken enig eller uenig	Delvis enig	Helt enig	Vet ikke	I alt	PDIFF
Forskergruppen har alt i alt vært en suksess	2,3	6,8	17,0	26,1	42,0	5,7	99,9	59,0

NB PDIFF er prosentdifferansen mellom dem som er enige og uenige i påstandene og beregnes som helt enig + delvis enig ÷ delvis uenig + helt uenig. Hvis alle har svart og alle er enige blir PDIFF = +100, mens hvis alle har svart og alle er uenige så blir PDIFF = -100. Er der like mange enige og uenige blir PDIFF = 0. På grund av Vet Ikke og Verken enig- eller uenig-svar ligger PDIFF i undersøkelsen her typisk fra +70 til -50. Alle spørsmål er formulert slik at positiv PDIFF er uttrykk for positiv vurdering av forskergruppene, mens negativ PDIFF er uttrykk for negativ vurdering av forskergruppene.

I surveyen inngikk også et annet spørsmål hvor de ansatte er spurt om hvor velfungerende deres forskergruppe er, og her var bildet enda mere positivt. Tabell 2 viser at bare knapt 5 prosent var kritiske, mens 71 prosent synes forskergruppen var velfungerende eller meget velfungerende.

Tabell 2. Hvor velfungerende er din forskergruppe alt i alt? Prosent

Absolutt ikke velfungerende	1,1
Ikke særlig velfungerende	3,4
Noenlunde velfungerende	22,7
Velfungerende	40,9
Meget velfungerende	30,7
Vet ikke	1,1
I alt	99,9

Disse to første tabellene virker svært positive. Men det er ikke alle sider av forskergruppene som har vært like suksessrike eller velfungerende. Blant fakultetets mange målsettinger vurderes noen mål meget positivt, mens andre vurderes klart negativt. Svarene i Tabell 3 er basert på samme type spørsmål som i Tabell 1. For å gi bedre overblikk og minske kompleksiteten medtas bare «vet ikke» og «verken enig eller uenig» samt prosentdifferansen (PDIFF). En positiv prosentdifferanse uttrykker en positiv vurdering av forskergruppen, mens en negativ prosentdifferanse omvendt uttrykker en negativ vurdering av forskergruppen.

I Tabell 3 vises at forskergruppene har vært spesielt suksessrike med å skape kollegialt samarbeid, noe som dekkes av tre spørsmål som alle ligger i den positive enden av spørsmålene:

- samarbeid generelt
- samarbeid mellom FoU-erfarne og mindre erfarne kolleger
- samarbeid mellom kolleger fra forskjellige fag

Et stort flertall av de ansatte mener at forskergruppene også har skapt økt fokus på FOU-arbeid generelt og spesielt publiseringsvirksomhet. Ikke i samme grad, men stadig i det klart positive området ligger vurderingen av økt fokus på kompetanseheving av ansatte. Umiddelbart er det også en positiv vurdering fra de fleste ansatte av at forskergruppene har styrket relasjonen til utdanningene, men her er gruppene «Vet ikke» og «Verken enig eller uenig» samlet nærmere 50 prosent, noe som gjør at det ikke er samme sikkerhet i vurderingen.

Seks av spørsmålene har en prosentdifferanse nær 0 og dermed på et nivå der vurderingen verken kan sies å være positiv eller negativ. Her er det flere eksterne forhold som kan ha betydning – synliggjøring av gruppen i profesjonsfeltet og blant studentene og relasjonene til arbeidslivet og profesjonene, samt flere faktorer om forholdene for FoU-arbeidet: Bedre støtte til forskningsledelse, vilkår for forskernes FoU-arbeid og administrativt støtteapparat til FoU-arbeid. Særlig det siste er nedslående. Samlet viser tabellen altså økt fokus på FoU, men samtidig *ikke* en positiv vurdering av at forskergruppene har forbedret de grunnleggende vilkårene for FoU-arbeid. Dette bekreftes av siste spørsmål – og altså det mest negativt vurderte spørsmål – i tabellen: *Tid*. Et massivt flertall mener at forskergruppene *ikke* har ført mer tid til FoU. Dette er ikke minst viktig fordi de ansatte vurderer nettopp tid som den viktigste faktoren for mer og bedre forskning. Se mer om dette nedenfor.

Tabell 3. De ansattes vurdering av en rekke spørsmål om forskergruppene. Sortert etter grad av positiv vurdering

	Verken enig eller uenig	Vet ikke	PDIFF
Forskergruppen har skapt mer kollegialt samarbeid	10,3	3,4	72,4
Forskergruppen har gitt økt fokus på publiseringsvirksomhet	6,9	5,7	66,7
Forskergruppen har gitt økt fokus på FoU-arbeid	14,9	6,9	62,1
Forskergruppen har skapt mer kollegialt samarbeid mellom forskere med ulike erfaring med FoU-arbeid	13,8	4,6	58,6
Forskergruppen har gitt økt fokus på kompetanseheving av den enkelte ansatte	24,1	8	33,3
Forskergruppen har skapt mer kollegialt samarbeid mellom forskjellige fag	13,8	10,3	32,2
Forskergruppen har styrket de utdanningene som gruppen har en relasjon til	33,3	10,3	24,1
Forskergruppen har skapt bedre støtte til forskningsledelse	18,4	28,7	13,8
Forskergruppen har bedret vilkårene for forskernes FoU-arbeid	27,6	9,2	12,7
Forskergruppen har styrket relasjonene til arbeidslivet og aktuelle profesjoner	32,2	10,3	-2,3
Forskergruppen har bidratt til bedre synliggjøring av gruppen og dens medlemmer i profesjonsfeltet	29,9	12,6	-11,5
Forskergruppen har bidratt til å bedre det administrative støtteapparatet til FoU-arbeid	31	23	-18,5
Forskergruppen har bidratt til bedre synliggjøring av FoU overfor studentene	31	13,8	-18,5
Forskergruppen har bidratt til bedre synliggjøring av gruppen og dens medlemmer i mediene og offentligheten	29,9	13,8	-24,2
Forskergruppen har styrket tilbudet om etter-utdanning og kurs for de aktuelle profesjonene	26,4	9,2	-39,1
Forskergruppen har bidratt til at forskerne har fått mer sammenhengende FoU-tid	18,4	17,2	-48,3

2.2.2. Oppnåelse av særskilte mål

Fakultetet hadde mange og ulike mål med etableringen av forskergrupper. Den generelle vurderingen av måloppnåelsen viser at opprettelsen av gruppene har samlet sett vært en suksess, men at ikke alle intensjonene er blitt realisert. I det følgende omtales de ulike målene som fakultetet hadde med gruppeetableringen særskilt. Panelets vurderinger baserer seg på rapportene fra forskergrupelederne og intervjuene som panelet gjennomførte med dem.

2.2.2.1. Utdanning

Etableringen av forskergruppene hadde som mål å bidra til utvikling av fakultetets utdanning. Utdanning kan i utgangspunktet bety flere ting, f.eks. involvere studentene i forskningsarbeid, veilede PhD-studenter eller utvikle nye, forskningsbaserte utdanningstilbud. Formålet med å styrke fakultetets utdanningsvirksomhet ble i varierende grad oppnådd. Noen grupper involverer bachelor- og masterstudenter i stor grad ved å invitere dem inn i felles publikasjonsprosjekter, og noen grupper forsøker aktivt å rekruttere inn BA- og MA-studenter.

PhD-studentene er høyt prioritert i alle gruppene. Noen grupper arrangerer egne PhD-kurs, en gruppe er også aktiv innenfor en nasjonal forskerskole. Panelets inntrykk er at alle gruppene tar godt vare på sine PhD-studenter og anser deres prosjekter som viktige bidrag til å utvikle gruppen. Dette inntrykket ble bekreftet gjennom et eget møte som panellederen hadde med fakultetets PhD-studenter. Bare to PhD-studenter kunne stille på dette møtet, men de ga uttrykk for at deres positive vurdering av å være medlem i en forskergruppe også ble delt av fakultetets andre stipendiater. Stipendiatene fremhevet at gruppetilhørigheten gir mulighet til å være del av et faglig fellesskap og at gruppen kan være et nyttig forum for å få legge fram og få tilbakemelding på eget arbeid. Dette ble oppfattet som desto viktigere av stipendiatene fordi de sitter ellers spredt. Invitasjon til å delta med publikasjoner i antologiprojekter og bedre tilgang på informasjon, f.eks. informasjon om konferanser som sendes ut av gruppelederen, ble nevnt som andre gevinster av å være gruppe medlem.

Bare svært få forskergrupeledere mener at deres gruppe har en sterk forankring i grunnutdanningen eller har bidratt til forskningsbasert undervisning. Selv om noen forskergrupper har sitt utspring i såkalte emnegrupper - grupper med et felles undervisningsfokus, er panelets samlede inntrykk at de fleste gruppene framstår som en samarbeidsarena og et fagfellesskap for forskere hvor de tester ut ideer, presenterer utkast og får konstruktiv tilbakemelding. *Fokus på utdanning er i de fleste gruppene lite fremtredende.*

2.2.2.2. Ekstern finansiering

Betydningen av prosjektakkvisisjon for faglig utvikling og profilering fremheves av de fleste forskergrupelederne. Gruppene har ulikt aktivitetsnivå når det gjelder utforming av konkrete søknader og ulike forutsetninger for å lykkes i den nasjonale og internasjonale konkurransen om forskningsmidler. Enkelte gruppeledere har lang erfaring med å søke og få tilslag på ekstern finansiering, og de leder eller er involvert i prosjekter som kom i stand uavhengig av forskergruppen. Bare noen få grupper har foreløpig fått innvilget eksternt finansierte prosjekter (Erasmus+, Norges Forskningsråd, NFR) med utgangspunkt i gruppeorganiseringen. Noen gruppeledere er godt orientert om NFR sine ulike programmer som kan være aktuelle å søke (f. eks. SAMKUL, FINNUT, KULMEDIA, HELSEVEL) og har konkrete søknadsplaner for 2016 og 2017. Bevissthet om betydningen av tidligere tilbakemeldinger på NFR-søknader og systematisk bruk av slike tilbakemeldinger er varierende.

Noen gruppeledere har også ambisjoner om å søke EUs forskningsprogram Horizon-2020. Forskergruppene sine erfaringer med EU-søknader er imidlertid begrenset. Derfor stiller noen gruppelederne seg kritisk til forventningene som HiOAs ledelse sentralt har, når det gjelder økning av EU-finansierte prosjekter. Det etterlyses en mer systematisk og målrettet oppbygging av EU-kompetansen hos ansatte/forskergruppene fra sentralt hold, f.eks. ved å etablere noen støtteordninger. Fakultetets administrative støtteapparat rundt søknadsskriving oppfattes imidlertid som velfungerende og profesjonelt.

2.2.2.3. Publisering

Forskergruppene har stort fokus på publisering. Mange grupper utmerker seg gjennom høy og jevn publiseringsaktivitet med et aktivt og bevisst forhold til internasjonale (engelskspråklige) publikasjonskanaler. Publisering avtegner seg som en sentral aktivitet i gruppetypologien nevnt ovenfor. Samtidig er den et av fakultetets opprinnelige mål for gruppen - publisering kan sann sett være den aktiviteten der ”bottom up”-prosesser og ”top down”-interesser er mest sammenfallende.

Gruppelederne påpeker at høy publiseringsgrad har både en individuell og en kollektiv verdi. Den er meritterende og kompetansehevende for enkeltmedlemmene, samtidig som den bidrar til å profilere gruppen som helhet og til å posisjonere den innenfor et fagfelt. Gruppemøtene brukes i mange tilfeller til å legge frem og diskutere artikkelutkast eller til å planlegge nye publikasjoner.

Uten tvil har etableringen av forskergrupper vært viktig for miljøer og fagområder der det tidligere ikke har vært fokus på publisering, der ansatte har lav formell kompetanse og der fokuset på publisering har bidratt til kompetanseheving. Grupper som har erfaring med og tradisjon for publisering fra før av, bruker publisering for å profilere og posisjonere seg internasjonalt.

2.2.2.4. Formidling

Mange ansatte på SAM er aktive formidlere. De deltar i diskusjoner av dagsaktuelle temaer, skriver kronikker e.l. Men disse aktivitetene ser ut til å foregå uavhengig av forskergruppene.

2.2.2.5. Kontakt med praksisfelt

Etablering av tettere kontakt med praksisfeltet ser ikke ut til være et hovedanliggende for forskergruppene. Selv om mange enkeltmedlemmer har kontakter til avtakerfeltet, har bare svært få gruppelederne under intervjuene hevdet at deres gruppe arbeider for å intensivere relasjonen til praksisfelt.

2.3. Vurdering av organiseringen

Forskergruppene er formelt opprettet for å imøtekomme fakultetets strategier og samle forskningsmiljøene til slagkraftige, tematisk orienterte forskningsmiljøer ut fra SAMs institusjoner for utdanning. Gruppene er tilsvarende organisert etter fagfelt eller tematiske fokusområder. Alle har gruppene har ledere med minst førstestillingskompetanse. Det er stor variasjoner i gruppestørrelse, og gruppene har i trolig varierende grad utformet egne utviklingsplaner. Gjennom rapportene og intervjuene med gruppelederne ble det imidlertid fortsatt uklart om gruppene har lagt vekt på å utarbeide mer langsiktige strategier og hvordan disse i så fall blir fulgt opp. Fakultetets *Strategiplan 2020* har formulert som mål om «å prioritere og videreutvikle forskning på felter der fagmiljøene skal være ledende i nordisk eller i nasjonal sammenheng» og peker eksplisitt på de miljøene som skal utmerke seg i en norsk eller nordisk kontekst. Det var imidlertid vanskelig for panelet å vurdere hvordan fakultetets overordnede strategi for Forskning og utvikling (andre del i SAM-strategien) er operasjonalisert på instituttnivå og i gruppenes egne utviklingsplaner.

2.3.1. Forskergruppens institusjonelle kontekst

Hver forskergruppe er i stor grad forankret ved ett institutt, og i de fleste tilfellene kommer medlemmene fra samme institutt. Gruppene er i den forstand homogene at ved de bare i noen få tilfeller krysser instituttgrensene. Evalueringen viser at gruppeledernes syn på hvor vellykket

forskergruppen er, avhenger i høy grad av den institusjonelle konteksten som gruppen inngår i. Gjennomgående virket forskergruppene på de mindre instituttene – f.eks. ABM, JM, OA, Handelshøyskolen – mer fornøyd med gruppenes framdrift enn gruppene på det store Institutt for sosialfag. Dette instituttets fusjonshistorikk og tilhørende interne personalmessige utfordringene kan ha bidratt til en mindre velfungerende kontakt mellom forskergruppene og instituttledelsen enn det er tilfelle hos de andre instituttene. Et stort miljø kan bety faglig bredde og faglige spenninger knyttet til balanse og relasjon mellom undervisning og forskning. I denne forstand kan nettopp dette instituttmiljøet kanskje tjene som et prisme for forskningsstrategiske spørsmål om prioritering og samspill mellom utdanning og forskning på HiOA? På de mindre instituttene er de fleste gruppelederne i jevn dialog med instituttlederne og føler seg sett av instituttet.

2.3.2. Samhandling og kommunikasjon

Som det ble påpekt i forrige avsnittet, fungerer internkommunikasjonen mellom gruppeledere og nærmeste overordnet ledernivå variabelt. På noen institutter ser det ut til at instituttlederen og gruppelederne har skapt uformelle arenaer for dialog og informasjonsutveksling, på andre institutter eksisterer ikke slike uformelle måter for erfaringsutveksling og gjensidig orientering. Gjennomgående hevdet gruppelederne at de ikke er involvert i forskningsstrategiske viktige prosesser på deres institutter, f.eks. når det gjelder fordeling av PhD-stillinger.

Ikke bare den «vertikale» kommunikasjonen mellom gruppelederne og instituttnivå varierer. Også den «horisontale» kommunikasjonen mellom gruppene og mellom gruppelederne er i ulik grad velfungerende. Mens gruppene på samme institutt som regel vet om hverandre og til dels samarbeider om felles prosjekter, vet de lite om gruppene på de andre instituttene.

2.3.3. Oppfølging av forskergruppene

Det har ikke vært en konsekvent og kontinuerlig oppfølging av forskergruppene fra institutt- eller fakultetsnivå. Forskergruppene fikk anledning til å presentere seg på fakultetets fagdager. Utover dette er det panelets inntrykk at gruppene er blitt «overlatt til seg selv». Det er ikke blitt igangsatt målrettede tiltak fra ledernivået for å løfte eller utvikle gruppene, f.eks. i form av årlige dialogmøter, tiltak for å heve lederkompetansen eller tiltak for å skape en felles kultur og forståelse for forskergruppeorganisasjonen.

2.3.4. Forskergruppeledelse

Gruppelederne uttrykker et stort ansvar overfor sine grupper. Alle har ambisjoner om å videreutvikle gruppene, de er interessert i medlemmenes karriereutvikling og forsøker å skape en felles forståelse for retningen som forskergruppen skal. Likevel tolker de sin rolle som ledere nokså ulikt: «coach», «mentor», «seminarleder» var noen av svarene som ble gitt. Gruppelederne opplever også at de ikke har et klart mandat. Mange savner en tydeligere formalisert avklaring av deres rolle og ansvar, de og ønsker dessuten en sterkere involvering i forskningsstrategiske prosesser på sine institutter.

2.3.5. Økonomi/finansieringsordninger

Forskergruppene gis små inngangsbudsjetter fra fakultetet, og de forventes å bli fulgt opp med søknader om intern og eksternt finansiering. Tilbakemeldingene fra gruppelederne viser at den økonomiske støtten i stor grad oppfattes som tilstrekkelig. Mer enn den økonomiske verdien veier den symbolske verdien. Det «å bli sett» og kunne forvalte sitt eget (beskjedne) budsjetter er attraktivt for forskere. Et retorisk og kontrafaktisk spørsmål fra panelet kan være hvordan forskergruppens aktiviteter ville være med f.eks. 10-dobling av deres budsjetter.

2.4. Betydningen av forskergruppene for de ansatte

Både idéen om bedre forskning gjennom den frie forskeren og idéen om bedre forskning gjennom styring og ledelse, strukturering og organisering gjenfinnes i evalueringen. Noen respondenter i surveyen nevner idéen om den frie forsker, mens formålet med forskergruppene representerer idéen om organisert forskning som et utgangspunkt. I fakultets strategi om forskning og utvikling (punkt 2) kan *tilrettelegging* forstås som et nøkkel-ord knyttet til fakultets forståelse av forskningsledelse på sitt nivå i en institusjon som HiOA. Ut fra surveyen kan strategiens virkemiddel om tilrettelegging framstå som uklart i praksis i sammenheng med både substans og nivå-implementering. Slike spørsmål handler om velkjente spenninger og prinsipielle spørsmål langs bottom-up- og top-down-dimensjonen.

I tillegg til organiseringen har andre forhold betydning for omfanget og kvaliteten av forskningen:

- Den enkelte ansattes tid til forskning, kontakten til nasjonale eller internasjonale nettverk/kolleger

- Daglig kontakt med kolleger på instituttet, inspirasjon fra og publisering i nasjonale og internasjonale bøker og tidsskrifter
- Kontakter/nettverk til profesjonene og administrative støttefunksjoner
- Konkret støtte til forskningssøknader, skrivekurs, oversettelse osv.
- Medarbeiderne er i spørreskjemaundersøkelsen presentert for 12 slike faktorer med mulighet for å tilføye ytterligere faktorer.

Listen er selvsagt ikke uttømmende, men gjennomgangen av den åpne kategorien «andre faktorer» viser ingen klare gjennomgående faktorer som går igjen. Dette indikerer at de 12 faktorerene dekker ganske godt viktige faktorer for omfanget og kvaliteten av forskning. I Tabell 4 er «Tid til forskning» en tydelig vinner som den mest avgjørende faktoren, med mer 90 prosent som peker på tid som en viktig faktor, særlig som sammenhengende og uforstyrret tid, som det ble nevnt i en kommentar i kategorien andre faktorer: *«Det viktigste er sammenhengende tid til å forske, uten å måtte gjøre mange andre ting samtidig. Min opplevelse er at det er blitt langt vanskeligere å finne plass til å tenke og skrive nå, enn slik det var på nittitallet. Hvis en skal forske og få ferdig skriftlige arbeider må en rett og slett bruke helgene og fritiden.»*

Tabell 4. Betydningen av 12 faktorer med betydning for omfang og kvalitet av forskning. Sortert etter største andel og enkelte faktorer

Tid til forskning	92,3
Internasjonale forskernettverk	51,9
Daglig kontakt med kolleger på instituttet	46,2
Internasjonale bokutgivelser og tidsskrifter	43,3
Norske forskernettverk	42,3
Fakultetets forskergrupper	42,3
Tiltak for å øke publiseringen (skrivekurs, fremleggingsseminar, støtte til språkvask/ oversettelse)	38,5
Finansiering av prosjekter	36,5
Profesjonelle nettverk (nettverk med profesjons- /praksisfeltet)	31,7
Andre faktorer	28,8
Norske bokutgivelser og tidsskrifter	26,9
Støtte til forskningssøknader	13,5
Administrativt støtteapparat	11,5

Tabellen er viktig fordi den på den ene siden understreker forskergruppens betydning som viktige, noe som støtter panelets positive hovedkonklusjoner. Samtidig påpeker panelet også at

forskergruppene ikke er *løsningen*, men et av flere viktige *virkemidler* som fakultetet bør arbeide videre med. Det er spesielt viktig at **tid** er en klar topscorer - i Tabell 2 ovenfor var nettopp tid som de ansatte vurderte mest negativt: Et stort antall av de ansatte var uenige i at forskergruppene hadde gitt mer samlet tid til FoU.

Resultatene fra surveyen ble bekreftet av rapportene fra forskergruppene og intervjuene med forskergruppelederne, hvor flere pekte på at for mange forskere er ikke forskergruppene den viktigste arenaen for forskning. Mange inngår i nasjonale og internasjonale forskernettverk som ofte vurderes som mer relevant for egen forskning enn forskergruppene på fakultetets institutter. De fleste forskergruppeledere mente likevel at forskergruppene gjorde en reel forskjell ved at det var gjennomført initiativer som ikke ville skjedd uten forskergruppene. Dette bekreftes også av et annet spørsmål fra surveyen med de ansatte: I Tabell 5 vises at 12,5 prosent mener at forskergruppen har meget stor betydning for FoU-arbeid og ytterligere 27,3 prosent oppgir stor betydning, altså nesten 40 prosent som mener at forskergruppene har stor eller meget stor betydning for FoU-arbeidet. Dette positive resultatet har et motsvar med klart mindre positive vurderinger av gruppens betydning for samfunnsrettet virksomhet/formidling og undervisning.

Tabell 5. Hvor viktig er forskergruppen for ditt arbeid?

	Ingen betydning	Nesten ingen betydning	En viss betydning	Stor betydning	Meget stor betydning	Vet ikke	I alt
Betydning for undervisning	19,3	28,4	36,4	5,7	0,0	10,2	100
Betydning for FoU-arbeid	5,7	15,9	36,4	27,3	12,5	2,3	100
Betydning for samfunnsrettet virksomhet og formidling	19,3	15,9	40,9	12,5	4,5	6,8	99,9

3. Anbefalinger og spørsmål

Erfaringene med denne modellen for forskningsorganisering må fortsatt gjøres underveis fordi fakultetet trolig har et ufullstendig kunnskapsgrunnlag om FoU-virksomhetens strukturelle rammer og mønstre med betydning for et komparativt erfaringsgrunnlag. Panelet har derfor vært opptatt av å gi anbefalinger som ikke er ment som en marsjordre, men som heller kan skissere mulige forskningsstrategiske retninger framover - overordnede rammer for forskergrupper og åpne for at fakultetet/instituttene utvikler sin tilpassede form innenfor rammene. Panelet adresserer også noen spørsmål til fakultetet. Hensikten med disse spørsmålene er å invitere til en debatt og refleksjon rundt gruppemodellen. Med anbefalingene har panelet tatt utgangspunkt i at forskergruppene bør være fleksible enheter som kan opprettes og endres i takt med gruppenes utvikling og instituttenes/fakultetets forskningsprofil.

3.1 Færre og klarere mål for forskergruppene

Forskergruppene er sentrale bidragsytere i å realisere fakultetets og instituttens faglige målsetninger. Evalueringen viser at noen av målene er oppnådd i begrenset grad, mens andre, særlig publisering er oppfylt i høy grad. Økt ekstern finansiering, økt publisering, kompetanseheving, bidrag til utdanning og formidling er mange formål. Dette kan bli for mye for forskergruppene å håndtere. I noen grad kan dette henge sammen med for svak tilknytning til institutt- og fakultetsledelsen. Gruppetypologien gir en indikasjon på hvilke mål gruppene faktisk er mest opptatt av og har oppnådd: Økt publisering, karriereutvikling på individnivå og veiledning av PhD-studenter. Panelet kan spørre om gruppetypologien kan brukes til å formulere alternative resultatmål. Et annet spørsmål kan handle om dette: Verken i fakultetets strategidokumenter, gruppenes rapporter eller intervjuene med gruppelederne har produksjonen av *ny kunnskap* fått nevneverdig oppmerksomhet. Bør fokus på ny kunnskap være et formål for gruppene? Ny kunnskap handler også om både hvite flekker og kunnskapshull i egne paradigmer i utdanningene. Forskningsstudier av profesjonsutdanningenes kunnskapsgrunnlag kan være et eksempel. Panelet anbefaler at fakultetet definerer færre, klarere og mer fokuserte formål for forskergruppene.

3.2 Styrking av forskningsledelse

Forskergruppelederen er mentor og faglig pådriver med et overordnet ansvar for gruppens aktivitet og faglige utvikling, helst i henhold til en forskningsplan. Forskergruppeleder bør ha et særskilt blikk på gruppens indre liv og utvikling, rekruttere og utvikle forskere og studenter i ønsket retning, og i nær samhandling med forskergruppens medlemmer. Lederen er et naturlig kommunikasjons- og kontaktpunkt mot øvrig ledelse på institutt og fakultet. Mandat for lederrollen, herunder kompensasjon for ledelsesarbeid, bør utarbeides i samråd med instituttleder eller fakultetsledelse. Se ellers ovenfor om relasjonen i forskningen mellom instituttledelse og fakultetet.

3.3. Tydeligere rammer for organiseringen og oppfølgingen av forskergrupper

Forskergruppene store fortrinn er *fleksibiliteten*. Panelet vil derfor ikke anbefale at det etableres et formelt fjerde nivå eller forskergruppe-nivå under instituttnivå hva gjelder ledelse. Panelets typologisering illustrerer at fakultetets forskergrupper har organisert seg forskjellig. Noen grupper virker heller som nettverk. Det finnes ulike måter å organisere forskning på – f. eks. i nettverk, i grupper, i prosjekter – alle disse er viktige og relevante. Panelet mener imidlertid at fakultetet bør skape klarere rammer for *gruppe*organiseringen:

- Hvor høy skal terskelen være for å opprette forskergrupper? Hvilke forventninger skal det stilles til gruppemedlemmer?
- Etter panelets syn bør det være et viktig felles prinsipp at de har utspring fra et fagmiljø som ønsker å etablere et fagfelleskap.
- Medlemskap i en gruppe bør vær frivillig.
- Når en ansatt har valgt å bli medlem i en gruppe, forplikter hun/han seg til aktiv deltakelse i gruppens fellesaktiviteter og forskningsprosjekter.

Dette «bottom-up»-prinsippet bør ses i sammenheng med andre viktig forhold: Gruppene har et «livsløp». De befinner seg på ulike nivåer – de kan være nyetablerte, konsoliderte og internasjonalt ledende – og de utvikler seg over tid. Det bør være rom for grupper på flere nivåer. Fakultetet bør i større grad legge til rette for en slik differensiert fasetenking og møte gruppenes ulike behov, avhengig av hvilken fase de befinner seg i. I den grad både institutt- og fakultetsledelsen hittil ikke har hatt tilstrekkelig og relevant kunnskap om instituttene og forskning, bør man legge et oppdatert grunnlag for å vurdere eventuell videreføring av forskergruppene. Klare forventninger til en strategi/forsknings-/utviklingsplan,

tettere og systematisk oppfølging av gruppene fra ledelsesnivå, en differensiert incentivordning eller «kulturfremmende» tiltak for å skape en større bevissthet blant gruppeledere og -medlemmer om forskergrupper og gruppenes utvikling ville være noen muligheter.

Det ble uklart for panelet om gruppenes egne utviklingsplaner var forankret i instituttens og fakultetets forskningsstrategiske målsetninger. Panelet anbefaler en tydeligere avklaring av betydningen til overordnede strategier og sammenhengen mellom dem. Hvor styrende forventes de å være for gruppenes virksomhet?

3.4. Større samarbeid tvers over instituttgrensene

Forskergruppene krysser i bare få tilfeller instituttgrensene. De fleste gruppene er lokalisert ved og har medlemmer fra ett og samme institutt. Dette resulterer i at gruppene og gruppe medlemmene vet lite om forskningsaktivitetene som foregår innenfor gruppene på andre institutter. Potensialet for større samarbeid tvers over instituttene og fagene utnyttes sjelden og lite målrettet. Samtidig er tverrfaglig forskningssamarbeid en suksessmarkør for forskningsmiljøer som ønsker å vinne fram i den nasjonale og internasjonale konkurransen om midler. I den grad det er behov for intellektuelle synergier og komplementær kompetanse kan forskergrupper således spille en viktig rolle og være arenaer hvor faglig ansatte finner sammen på tvers av organisatoriske enheter. Sammensetningen av forskergruppene – skal de være homogene eller heterogene? – er i utgangspunktet avhengig av de faglige ansattes forskningsinteresser og -behov, men de burde også ses i sammenheng med fakultetets og instituttens strategiske prioriteringer og målsetninger. Et spørsmål kan være om de strategiske nivåene er koordinert på en god og konsistent mål-hierarkisk måte. Etter panelets syn burde fakultetet legge bedre til rette for og stimulere til økt samarbeid tvers over instituttgrensene.

3.5 Supplerende tiltak for å øke FoU-virksomhet

Forskning kan organiseres på flere måter. I surveyundersøkelsen vurderes forskergruppene av gruppe medlemmene og gruppelederne som en positiv og viktig faktor, men ikke som den eneste eller den viktigste faktoren. Tid, nasjonale og internasjonale nettverk vurderes av de fleste ansatte som viktigere enn forskergrupper. Fakultetet bør derfor vurdere om gruppeorganiseringen kan suppleres med andre tiltak og støtteordninger for å øke FoU-virksomhet hos de ansatte. Gjennom evalueringen er det framkommet at noen sentrale spørsmål relatert til både forskergruppene og forskningen under SAM-instituttene handler om tid og ressurser til forskning og press på dette knyttet til krav om undervisning. Samtidig handler dette

også om forskningens bidrag til ny kunnskap for utviklingen av profesjonsutdanningenes faglige kunnskapsgrunnlag. Denne sammenhengen bør nettopp forskningsledelsen styrke aktivt, også gjennom videreføring av forskergruppene.

4. Vedlegg – Dokumenter og vedlegg

Notat om etablering av forskergrupper på SAM, 2013-2015

Ivan Harsløf/11.04.13

I februar og mars har det på SAM pågått en prosess som har skulle legge til rette for etablering av forskergrupper ut ifra de kriterier som ble foreslått av FoU-utvalget sin arbeidsgruppe (se nedenfor).

Det er kommet forslag til 14 slike grupper. Det er ni mannlige og fem kvinnelige gruppeledere. Ti er professorer, fem er førsteamanuenser. Gruppene som er foreslått omfatter så langt ca. 150 UF-tilsatte:

Institutt	Leder	Navn	Deltagere
ABI	Nils Pharo, Professor	Metadatabaserte informasjonssystemer	10
ABI	Ragnar Audunson, Professor	Informasjon og samfunn	10
ABI	Kjell Ivar Skjerdingsstad, Førsteamanuensis	Humanistiske perspektiver i arkiv, bibliotek og informasjonsfag	9
JM	Elisabeth Eide, Professor	Journalistikk, klima og globalisering	5
JM	Thore Roksvold, Professor	Individeksponering i journalistikken	9
JM	Rune Ottosen, Professor	Narrativer om krig i journalistikk og det kulturelle felt	8
JM	Robert W. Vaagan, Førsteamanuensis	Medieentreprenørskap og -innovasjon	7
SF	Oddbjørg Skjær Ulvik, Førsteamanuensis	Barn, hverdagsliv og profesjonelle praksiser	14
SF	Eivind Engebretsen, Professor	Kunnskap for praksis – sosialfagenes kunnskapsgrunnlag	22
SF	Espen Dahl, Professor	Helse- og sosialpolitikk	10
SF	Ira Malmberg-Heimonen, Førsteamanuensis	Praksisbasert forskning og forskningsbasert praksis i sosialt arbeid og barnevern	14
OAV	Signy Vabo, Professor	Organisering og styring i offentlig sektor	9
ØA/OAV	Aagoth Elise Storvik, Professor	Profesjon og ledelse	12
ØA	Øystein Strøm, Professor	Finansiell økonomi	12

På **SF** opprettes en gruppe mindre enn det som det var lagt opp til i etableringsplanen, men det foreslås at instituttet får driftsmidlene til den femte gruppe likevel, som da kan fordeles på de øvrige gruppene (der særlig én gruppe har høyt antall deltagere). På **JM** har en foreslått gruppeleder sagt seg villig til å si fra seg den ekstra FoU-tidsressurs – mot at instituttet får dette som driftsmidler som kan fordeles på de fire grupper.

Om disse ønsker godtas vil fordelingen av grupper på instituttene sikre at de ressurser som settes inn fra fakultetets strategipott fordeles nok så likt ut ifra antallet UF-tilsatte:

	Per år	2013 (5 mdr)	Per år per UF-tilsatt
ABI	262 560,00	109 400,00	8 205,00
JM	262 560,00	109 400,00	9 377,14
SF	637 680,00	265 700,00	8 281,56
ØA/OAV	375 120,00	156 300,00	8 931,43
I alt / gjennomsnitt	1 537 920,00	640 800,00	8 698,78

Veien videre:

Beskrivelser av gruppene/satsingsområdene legges ut på SAM sine nettsider i løpet av mai-juni. Støtten til gruppene starter 1.8. 2013. Det arrangeres et seminar for gruppelederne i august eller september med vekt på forventninger til gruppene og støttefunksjoner mm. Gruppelederne søkes koblet mot HIOAs sentrale satsing på kursing i forskningsledelse. Gruppene evalueres våren 2015.

Kriterier for tildeling av ressurs til en forskningsgruppe:

1. Gruppen har et navn, en spesifisert tematikk og spesifiserte målsettinger:
 - 1.1. Tematikken kan knyttes an til undervisningsvirksomheten på fakultetet
 - 1.2. Målsettingene kan knyttes an til det å få til kvalitativ god forskning som er meritterende for gruppens medlemmer.
2. Det er minimum fem medlemmer fra fakultetet:
 - 2.1. Medlemmene inngår som utgangspunkt med den FoU-tid de disponerer
3. Gruppen redegjør for sin posisjon i feltet og planer for videre posisjonering, hva angår:
 - 3.1. samarbeidsrelasjoner internt på HIOA, nasjonalt og internasjonalt
 - 3.2. relevante finansieringskilder for ekstern prosjektakkvisisjon;
 - 3.3. publiseringsstrategi;
 - 3.4. strategi for kompetanseutvikling av gruppens medlemmer herunder formell merittering.
4. Gruppen har en kompetent leder:
 - 4.1. førstestillingskompetanse, fortrinnsvis professor;
 - 4.2. hovedstilling ved HiOA;
 - 4.3. god publisering i løpet av de siste tre år;
 - 4.4. fortrinnsvis erfaring med ledelse av forskningsprosjekter og/eller verv innen FoU.

Dato: 22.5.2015 **Vår ref.:**
Deres ref.:

Saksbehandler: ivaha

**Unntatt
offentlighet:** Nei

Oppnevning av sakkyndig komité som skal evaluere forskergruppene på Fakultet for samfunnsfag (SAM), Høgskolen i Oslo og Akershus

SAM etablerte i 2013 14 forskergrupper i eller på tvers av fakultetets institutter med oppstart fra 1.8. Det ble i forbindelse med etableringen besluttet å iverksette evaluering av forskergruppene i løpet av 2015. FoU-utvalget ved SAM vedtok d. 17. desember 2014 mandatet for evalueringen.

Sammensetningen av komiteen er som følger:

- Marie-Theres Federhofer, professor, prodekan for forskning, Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning, Universitet i Tromsø (leder av komiteen)
- Roger Buch, Forskningsjef, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole
- Steinar Kristiansen, Seniorrådgiver, NOVA (HIOA)

Utvalgets mandat

Målet med evalueringen er todelt:

- A. Å evaluere det hensiktsmessige i forskergruppeorganiseringen på SAM
- B. Å evaluere den enkelte gruppes arbeid ut ifra de målsettinger og strategier for arbeidet som gruppen satte opp i forbindelse med etableringen

Suksesskriterier – forskergruppeorganiseringen på SAM (Del A)

Evalueringen skal ta utgangspunkt i de overordnede målsetningene med forskergruppene slik de ble formulert i forbindelse med deres etablering (jf. notatet *Forslag til organisering av tematiske forskergrupper ved SAM*):

- Å konsentrere fakultetets resurser, der de best kan styrke fakultetets FoU-strategi og publiseringsmål
- Å legge til rette for kollegialt samarbeid innen/mellom fag og mellom personer med ulik grad av erfaring med FoU-arbeid
- Å støtte opp under forskningsledelse
- Å synliggjøre fakultet og instituttenes forskningsprofil og fagkompetanser
- Å skape gode rammer rundt FoU hva angår koordinering av sammenhengende tid til FoU og et godt støtteapparat på den administrative siden.

I tråd med anbefalingene i NIFUs evaluering av HIOAs virksomhet (*HIOA underveis mot strategiske mål?*, NIFU 2014), skal evalueringen dessuten belyse følgende:

- Relevans av FoU-aktiviteten i forskergruppene når det gjelder fakultetets utdanninger
- Relevans av FoU-aktiviteten i forskergruppene når det gjelder arbeidslivet (profesjonsfeltet)

Suksesskriterier – de enkelte grupper (Del B)

Når det gjelder suksesskriterier ved vurderingen av den enkelte gruppe er to momenter viktige. *For det første* legger gruppenes relativt korte eksistens begrensninger på hvor langt ut i effektkjeden det går an å evaluere. Det bør derfor legges vekt på det arbeid og de initiativer som gruppene kan vise til, som kan sies å gå forut for egentlige resultater (publikasjoner og oppnådde eksterne midler osv.) Det er i den sammenhengen viktig å belyse organisering og arbeidsform internt i hver gruppe. *For det annet* er det viktig å ta høyde for at etableringen av gruppene hadde et bredt og inkluderende mål – å favne både tilsatte med stor og mindre erfaring med FoU. De enkelte gruppene skal derfor evalueres ut ifra deres egne målsettinger og skisserte strategier slik de ble presentert forut for etableringen. Disse ble satt opp ut i fra følgende liste av kriterier (jf. *Notat om etablering av forskergrupper på SAM, 2013-2015*):

1. Gruppen har et navn, en spesifisert tematikk og spesifiserte målsettinger:
 - 1.1. Tematikken kan knyttes an til undervisningsvirksomheten på fakultetet
 - 1.2. Målsettingene kan knyttes an til det å få til kvalitativ god forskning som er meritterende for gruppens medlemmer.
2. Det er minimum fem medlemmer fra fakultetet:
 - 2.1. Medlemmene inngår som utgangspunkt med den FoU-tid de disponerer
3. Gruppen redegjør for sin posisjon i feltet og planer for videre posisjonering, hva angår:
 - 3.1. samarbeidsrelasjoner internt på HIOA, nasjonalt og internasjonalt
 - 3.2. relevante finansieringskilder for ekstern prosjektakkvisisjon
 - 3.3. publiseringsstrategi
 - 3.4. strategi for kompetanseutvikling av gruppens medlemmer, herunder formell merittering.
4. Gruppen har en kompetent leder:
 - 4.1. førstestillingskompetanse, fortrinnsvis professor
 - 4.2. hovedstilling ved HIOA
 - 4.3. god publisering i løpet av de siste tre år
 - 4.4. fortrinnsvis erfaring med ledelse av forskningsprosjekter og/eller verv innen FoU.

Evalueringens gjennomføring

Evalueringen gjennomføres som kombinasjon av samtaler med forskergruppeleder/forskergruppe, en kortfattet spørreskjemaundersøkelse blant fakultetets UF-tilsatte og en gjennomgang av skriftlig materiale.

Samtaler med forskergruppeledere/forskergrupper: Evalueringsgruppen gjennomfører samtaler med de ulike gruppeledere, eventuelt hele gruppen. Evalueringsgruppen fastlegger de nærmere rammer for dette.

Spørreskjemaundersøkelse: Spørreundersøkelsen er ment å bidra med overordnet informasjon om de UF-tilsattes vurdering av de generelle betingelsene for FoU på SAM og blir dermed særlig et innspill til evalueringens Del A. Skjemaet skal være enkelt og kortfattet. FoU-administrasjonen lager et utkast

til spørreskjema som forelegges evalueringsgruppen. På bakgrunn av innspill herfra gjennomfører FoU-administrasjonen undersøkelsen og sammenstiller resultatene.

Skriftlig materiale: Forskergruppene lager selv en kort statusrapportering, der de beskriver og diskuterer aktiviteter og (del-)resultater opp imot gruppens målsettinger, slik de er presentert i de beskrivelser av gruppen som ble laget i forbindelse med etableringen. Fakultetets FoU-administrasjon fungerer som komiteens sekretariat og bidrar med annen underlagsmateriale, som komiteen måtte ønske å dra inn. Materiale innsamlet av den sentrale FoU-seksjonen i forbindelse med en kartlegging av alle HIOAs forskergrupper, planlagt gjennomført høsten 2015, stilles også til rådighet.

Tentativ fremdriftsplan

Medio September: FoU-adm. leverer utkast til spørreskjema

Ultimo september: Den sakkyndige komiteen gir tilbakemeldinger på spørreskjema

Medio oktober: Forskergruppene leverer korte statusrapporter for perioden 2013-2015. FoU-adm. gjennomfører spørreskjemaundersøkelse på SAM

Primo november: I forbindelse med fakultetets fagdag fredag d. 6.11. presenterer gruppene seg selv, og det er ønskelig at den sakkyndige komiteen deltar i fagdagen.

November-desember: Den sakkyndige komiteen gjennomfører samtaler med forskergruppeledere.

Medio Februar: Den sakkyndige komiteen leverer sin rapport.

Praktiske opplysninger

Tidsramme

Evalueringen gjennomføres i perioden september 2015-februar 2016. Endelig rapport oversendes FoU-utvalget på SAM medio februar 2016.

Arbeidsinnsats/honorar

Det er lagt til grunn en arbeidsinnsats per utvalgsmedlem på inntil 120 timer, det vil si 360 timer totalt for hele komiteen. De eksterne medlemmers arbeid honoreres med 543 norske kroner pr. time for utvalgets leder og 405 norske kroner pr. time det øvrige medlem. Det interne medlem honoreres via arbeidsgiver, som siden internfakturerer fakultetet. Av hensyn til utbetalingsrutinene bes utvalgsmedlemmene å føre timeliste over forbrukt tid. Timeliste for arbeid utført september-november leveres ultimo november og timeliste for arbeid utført desember-februar leveres ultimo februar.

Reiseregning

Reiser må dokumenteres med statens reiseregningsskjema. Regninger sendes til kontaktperson og sekretær for komiteen:

Kristin Prøitz Narum
Fakultet for samfunnsfag (P35)
Postboks 4, St. Olavs plass
0130 Oslo

Kontaktopplysninger for de tre utvalgsmedlemmene

Marie-Theres Federhofer

Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning

Universitetet i Tromsø

9037 Tromsø

Tlf. +47 776 46621

Mobil +47 92601456

E-post marie-theres.federhofer@uit.no

Roger Buch

Danmarks Medie- og Journalisthøjskole

Olof Palmes Allé 11

8200 Århus N

Tlf. +45 89 440 304

Mobil +45 41 18 68 87

E-post rb@dmjx.dk

Steinar Kristiansen

NOVA, HIOA

Postboks 4, St. Olavs Plass

0130 Oslo

Tlf. +47 922 50 323

E-post steinar.kristiansen@nova.hioa.no

Med vennlig hilsen

Ivan Harsløf
prodekan FoU, SAM

Kristin Prøitz Narum
sekretær for FoU-utvalget, SAM

Spørreskjemaundersøkelse: Evaluering av forskergruppene på Fakultet for samfunnsfag

Forskergruppene på Fakultet for samfunnsfag (SAM) ble etablert i 2013 og skal nå evalueres. Denne spørreundersøkelsen går til alle UF-tilsatte på fakultetet, både de som er med i en forskningsgruppe og de som ikke er med. Det uavhengige evalueringspanelet arbeider for en allsidig og fremtidsrettet evaluering, og vi håper at du vil sette av 15 minutter av tiden din.

Svarene skal bare brukes av evalueringspanelet, og vil bli behandlet konfidensielt. På forhånd takk for hjelpen!

Det er 22 spørsmål i denne undersøkelsen.

A

Først fire spørsmål om deg:

Hva er ditt kjønn?

Velg kun en av følgende:

- Kvinne
 Mann

Hvor gammel er du?

Vennligst skriv her:

Hvor lenge har du vært tilsatt på HiOA?

Vennligst skriv her:

Hva er din stilling? *

Velg ETT av alternativene

- Høgskolelærer/ Høgskolelektor
 Førstelektor/ Førsteamanuensis
 Professor/ dosent
 Stipendiat
 Insituttleder/ Studieleder
 Annet

B

Først et generelt spørsmål om FoU-arbeidet ditt. Mange faktorer har betydning. Hvis du tenker på ditt eget FoU-arbeid, hvilke FEM faktorer har størst betydning for omfanget og kvaliteten av ditt FoU-arbeid?

Huk av FEM av valgene under. Hvis det er faktorer som ikke er listet her, kan du benytte fritekstfeltet under.

Vennligst velg alle som passer:

- Internasjonale forskernettverk
- Norske forskernettverk
- Profesjonelle nettverk (nettverk med profesjons- /praksisfeltet)
- Tiltak for å øke publiseringen (skrivekurs, fremleggingsseminar, støtte til språkvask/ oversettelse)
- Tid til forskning
- Finansiering av prosjekter
- Administrativt støtteapparat
- Fakultetets forskergrupper
- Daglig kontakt med kolleger på instituttet
- Støtte til forskningssøknader
- Internasjonale bokutgivelser og tidsskrifter
- Norske bokutgivelser og tidsskrifter

Er det andre faktorer enn de fem du listet opp som har betydning for omfanget og kvaliteten av ditt FoU-arbeid?

Vennligst skriv her:

Hvis man skulle skape mere og bedre FoU-arbeid på fakultetet, hva burde man gjøre da?

Vennligst skriv her:

C

Nå skal vi fokusere på forskergruppene, som ble etablert i 2013. Vi ber deg svare på spørsmålene uansett om du er medlem av en forskergruppe eller ikke. Først to helt åpne spørsmål:

Hva har vært det beste med at forskergruppene ble innført?

Vennligst skriv her:

Hva har vært det dårligste med at forskergruppene ble innført?

Vennligst skriv her:

D

Nå kommer en rekke spørsmål om forskergruppenes betydning for fakultetet. Vi ber deg om å vurdere forskergruppene uansett om du er medlem eller ikke. Du skal tenke på gruppenes betydning for fakultetet som helhet, ikke kun for deg, ditt fagmiljø eller ditt institutt.

I hvilken grad er du enig eller uenig i påstandene?

	Helt enig	Delvis enig	Verken enig eller uenig	Delvis uenig	Helt uenig	Vet ikke
Forskergruppene har alt i alt vært en suksess, når jeg ser	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Helt enig	Delvis enig	Verken enig eller uenig	Delvis uenig	Helt uenig	Vet ikke
på fakultetet som helhet						
Forskergruppene har gitt økt fokus på FoU-arbeid på fakultetet som helhet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forskergruppene har styrket utdanningene på fakultetet som helhet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forskergruppene har styrket relasjonen til profesjonsfeltet for fakultetet som helhet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forskergruppene har skapt mer kollegialt samarbeid på fakultetet som helhet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forskergruppene har bedret vilkårene for forskernes FoU-arbeid på fakultetet som helhet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forskergruppene har bidratt til bedre forskningsledelse på fakultetet som helhet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forskergruppene har bidratt til å synliggjøre FoU'en på fakultetet overfor studentene	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forskergruppen har bidratt til å	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Helt enig Delvis enig Verken enig eller uenig Delvis uenig Helt uenig Vet ikke

**synliggjøre
fakultetet og
medarbeiderne i
offentligheten og
mediene**

E

Nå følger en rekke spørsmål om de enkelte forskergrupper. Er du medlem av en forskergruppe på Fakultet for samfunnsfag?

Velg kun en av følgende:

- Ja
 Nei

Du er ikke medlem av en forskergruppe på fakultetet. Hvorfor ikke?

Svar kun på dette hvis følgende betingelser er oppfylt:

Svaret var 'Nei' ved spørsmål '11 [E1]' ()

Vennligst skriv her:

Vennligst skriv ned en eller flere grunner til at du har valgt ikke å være medlem av en gruppe på fakultetet.

Hva måtte til for at du skulle vurdere å bli medlem av en forskergruppe på fakultetet?

Svar kun på dette hvis følgende betingelser er oppfylt:

Svaret var 'Nei' ved spørsmål '11 [E1]' ()

Vennligst skriv her:

Hvilke forhold eller faktorer måtte være til stede for at du skulle vurdere å bli medlem av en gruppe?

F

Du er medlem av en forskergruppe på fakultetet. Hvilken gruppe? Evnt flere?

Svar kun på dette hvis følgende betingelser er oppfylt:

Svaret var 'Ja' ved spørsmål '11 [E1]' ()

Vennligst velg alle som passer:

- Litteratur- og kulturformidling (LITKULT)
 Informasjon og samfunn (INFOSAM)
 Metadatabaserte informasjonssystemer (INFOSAM)

- Individeksponering i journalistikken (INDEX)
- Journalistikk, klima og globalisering (JKG)
- Medieentreprenørskap og -innovasjon (MEI)
- Narrativer om krig i journalistikk i det kulturelle felt (NOK)
- Barn, hverdagsliv og profesjonelle praksiser (BAHHP)
- Helse- og sosialpolitikk (HOSP)
- Kunnskap for praksis - sosialfagenes kunnskapsgrunnlag (KUPSK)
- Praksisbasert forskning og forskningsbasert praksis innen sosialt arbeid og barnevern (PRAKSIS)
- Økonomi og finans (FINANS)
- Organisering og styring i offentlig sektor (ORGOFF)
- Profesjon og ledelse (POL)
- Annen forskergruppe på fakultetet?

Hvis du er medlem av en annen forskergruppe på fakultetet enn de som er navngitt over, kan du bruke dette feltet til å navngi og/ eller beskrive denne gruppa.

Vennligst skriv her:

Hvor velfungerende er din forskergruppe alt i alt? Hvis du er medlem av flere grupper, skal du tenke på den gruppen som du bruker mest tid og oppmerksomhet på. *

Svar kun på dette hvis følgende betingelser er oppfylt:

Svaret var 'Ja' ved spørsmål '11 [E1]' ()

Velg kun en av følgende:

- Absolutt ikke velfungerende
- Ikke særlig velfungerende
- Nogenlunde velfungerende
- Velfungerende
- Meget velfungerende
- Vet ikke

Hvor ofte møtes forskergruppen din? *

Svar kun på dette hvis følgende betingelser er oppfylt:

Svaret var 'Ja' ved spørsmål '11 [E1]' ()

Velg kun en av følgende:

- Omtrent en gang i uken
- Omtrent en gang i måneden
- Omtrent to ganger i semesteret
- Omtrent en gang i semesteret
- Omtrent en gang i året
- Vet ikke

Hvis du er medlem av flere grupper, skal du tenke på den gruppen som du bruker mest tid og oppmerksomhet på.

Hvor ofte deltar du i møtene i forskergruppen din? *

Svar kun på dette hvis følgende betingelser er oppfylt:

Svaret var 'Ja' ved spørsmål '11 [E1]' ()

Velg kun en av følgende:

- Omtrent en gang i uken
- Omtrent en gang i måneden
- Omtrent to ganger i semesteret
- Omtrent en gang i semesteret
- Omtrent en gang i året
- Vet ikke

Hvis du er medlem av flere grupper, skal du tenke på den gruppen du bruker mest tid og oppmerksomhet på.

Hva er de tre viktigste tingene tiden brukes til på møtene i din forskergruppe?

Svar kun på dette hvis følgende betingelser er oppfylt:

Svaret var 'Ja' ved spørsmål '11 [E1]' ()

Vennligst skriv her:

Skriv 1:

Skriv 2:

Skriv 3:

Hvis du er medlem av flere grupper, skal du tenke på den gruppen som du bruker mest tid og oppmerksomhet på.

Hvor viktig er forskergruppen for ditt arbeid? Hvis du er medlem av flere grupper, skal du tenke på den gruppen som du bruker mest tid og oppmerksomhet på.

I mitt arbeid har forskergruppen ...

Svar kun på dette hvis følgende betingelser er oppfylt:

Svaret var 'Ja' ved spørsmål '11 [E1]' ()

Vennligst velg passende svar til hvert alternativ:

	Ingen betydning	Nesten ingen betydning	En viss betydning	Stor betydning	Meget stor betydning	Vet ikke
... for undervisning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... for FoU-arbeid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... for samfunnsrettet	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Ingen betydning Nesten ingen betydning En viss betydning Stor betydning Meget stor betydning Vet ikke

virksomhet og formidling

Her følger en rekke påstander om din egen forskergruppe. Hvis du er medlem av flere forskergrupper, skal du tenke på den gruppen som du bruker mest tid og oppmerksomhet på.

Du bes svare på i hvilken grad du er enig eller uenig i påstandene. *

Svar kun på dette hvis følgende betingelser er oppfylt:

Svaret var 'Ja' ved spørsmål '11 [E1]' ()

Vennligst velg passende svar til hvert alternativ:

	Helt enig	Delvis enig	Verken enig eller uenig	Delvis uenig	Helt uenig	Vet ikke
Forskergruppen har alt i alt vært en suksess	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forskergruppen har et klart mål/ en klar strategi for sitt arbeid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forskergruppens strategi og mål har vært diskutert i felleskap	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forskergruppen har gitt økt fokus på FoU-arbeid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forskergruppen har gitt økt fokus på kompetanseheving av den enkelte ansatte	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forskergruppen har gitt økt fokus på publiseringsevne	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forskergruppen har styrket de utdanningene som	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Helt enig	Delvis enig	Verken enig eller uenig	Delvis uenig	Helt uenig	Vet ikke
gruppen har en relasjon til						
Forskergruppen har styrket relasjonene til arbeidslivet og aktuelle profesjoner	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forskergruppen har styrket tilbudet om etterutdanning og kurs for de aktuelle profesjonene	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forskergruppen har skapt mer kollegialt samarbeid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forskergruppen har skapt mer kollegialt samarbeid mellom forskjellige fag	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forskergruppen har skapt mer kollegialt samarbeid mellom forskere med ulike erfaring med FoU-arbeid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forskergruppen har bedret vilkårene for forskernes FoU-arbeid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forskergruppen har bidratt til at forskerne har fått mer sammenhengende FoU-tid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forskergruppen har bidratt til å bedre det administrative støtteapparatet til FoU-arbeid	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Helt enig	Delvis enig	Verken enig eller uenig	Delvis uenig	Helt uenig	Vet ikke
Forskergruppen har skapt bedre støtte til forskningsledelse	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forskergruppen har bidratt til bedre synliggjøring av FoU overfor studentene	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forskergruppen har bidratt til bedre synliggjøring av gruppen og dens medlemmer i profesjonsfeltet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forskergruppen har bidratt til bedre synliggjøring av gruppen og dens medlemmer i mediene og offentligheten	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Til slutt vil vi gjerne ha din hjelp til å skape enda bedre forskergrupper. Hva er det viktigste som kan gjøres for at forskergruppene i fremtiden blir enda bedre?

Svar kun på dette hvis følgende betingelser er oppfylt:

Svaret var 'Ja' ved spørsmål '11 [E1]' ()

Vennligst skriv her:

Evalueringgruppen sier tusen takk for hjelpen din!!

Send undersøkelse.

Takk for at du fullførte denne undersøkelsen.

- Spørreskjemaundersøkelse